

İTALYAN ELÇİ RAPORLARI (1512-1789)

MARIA PIA PEDANI ♦ GÜNER DOĞAN

TÜBA

Türkiye Bilimler Akademisi
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

İtalyan Elçi Raporları

(1512-1789)

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

İtalyan Elçi Raporları (1512–1789)

The Reports of Venetian Ambassadors (1512–1789)

Relazioni di ambasciatori veneti al senato:
tratte dalle migliori disponibili e ordinate cronologicamente
Vol. XIV: Costantinopoli, relazioni inedite (1512-1789)
/a cura di Maria Pia Pedani-Fabris Padova: Bottega d'Erasmus Aldo Ausilio Ed. 1996.

Türkiye Bilimler Akademisi Tarih Serisi: 7

Turkish Academy of Sciences History Series: 7

ISBN: 978-625-6110-78-6

DOI: 10.53478/TUBA.978-625-6110-78-6

Ankara, 2026

Hazırlayanlar Prepared by

Maria Pia Pedani (*İtalyanca Metin Italian Text*)

Güner Doğan (*Türkçe Metin Turkish Text*)

Çeviren Translated by

Volkan Dökmeci

Dil Editörü Language Editor

Nevin Özkan

Metin Denetimi Proofreading

Selim Parlaz

Tasarım Design

Murat Acar

Baskı Printed by

Ankara Basım Yayın

Başak Mah. 1704 Sk. No: 29 Mamak / Ankara

Sertifika No: 51028

Kitabın dil, bilim, etik ve hukuk açısından bilimsel sorumluluğu yazara aittir.

Türkiye Bilimler Akademisi'nin sorumluluğu bulunmamaktadır.

The author bears full scientific responsibility for the book in terms of language, scholarship, ethics and law. Turkish Academy of Sciences has no responsibility whatsoever.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Vedat Dalokay Cad. No: 112 Çankaya 06670 Ankara

0 312 442 29 03

www.tuba.gov.tr

İtalyan Elçi Raporları (1512–1789)/ haz. Maria Pia Pedani ve Güner Doğan; çev. Volkan Dökmeci; Dil Editörü Nevin Özkan. – Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi, 2026. – 1134 s. ; 16,5 x 24 sm. – (Türkiye Bilimler Akademisi Tarih Serisi: 7) – Dizin içerir. – ISBN 978-625-6110-78-6

1. Osmanlı İmparatorluğu – tarih – kaynaklar. 2. Ottoman Empire – history – sources. 3. Osmanlı İmparatorluğu – diplomatik ilişkiler. 4. Ottoman Empire – foreign relations. 5. Elçi raporları – Osmanlı İmparatorluğu. 6. Ambassadors' reports – Ottoman Empire. 7. Venedik – Osmanlı İmparatorluğu – diplomatik ilişkiler. 8. Venice – Ottoman Empire – foreign relations. 9. İstanbul – tarih – yabancı gözlemler. 10. Istanbul – history – foreign observations.

DR542 .I83 2026

956.1015

Kullanıcılar, TÜBA Yayınlarının elektronik kopyalarını belirtilen CC BY-NC-ND 4.0 lisansı kapsamında kullanabilirler.
Users may use the electronic copies of TÜBA Publications under the CC BY-NC-ND 4.0 license.

İtalyan Elçi Raporları (1512-1789)

The Reports of Venetian Ambassadors
(1512-1789)

Maria Pia Pedani
Güner Doğan

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

İçindekiler

Table of Contents

Takdim	11
Foreword	13
Özet	15
Abstract	17
Önsöz	19
Preface	21
Mektuplar (Dispacci) ve Raporlar (Relazioni) Arasında: Osmanlı İstanbul’unda Venedik Bayloşları/Elçileri	23
Between Letters (Dispacci) and Reports (Relazioni): Venetian Bailos/Ambassadors in Ottoman Istanbul	
Andrea Foscolo	33
Tommaso Contarini	61
Tommaso Mocenigo	67
Alvise Renier	71
Nicolò Michiel	111

Marcantonio Donini	153
Alvise Buonrizzo	157
Baylos Marcantonio Barbaro'nun Kâhyası (Hapishane Günlüğü)	183
The Steward/Deputy of Bailo Marcantonio Barbaro (Prison Diary)	
Aurelio Santa Croce	201
Bonifacio Antelmi	217
Giacomo Soranzo	223
Giovanni Correr	247
Giacomo Soranzo	279
Lorenzo Bernardo	331
Girolamo Cappello	419
Ottaviano Bon	503
Giorgio Giustinian	555
Angelo Alessandro	677
Tommaso Tarsia	729
Carlo Ruzzini	801
Girolamo Vignola	877
Francesco Gritti	939
Giovanni Donà	1011
Andrea Memmo	1035
Agostino Garzoni	1095
Girolamo Zulian	1105
Dizin	1123
Index	

Maria Pia Pedani

19 Ekim 1952 - 1 Mart 2019

Venedik Ca' Foscari Üniversitesi ve Trieste Üniversitesi mezunuydu. Szeged Üniversitesinde tarih bölümünde doktorasını tamamladı. 1979'dan 1999'a kadar Venedik Devlet Arşivi'nde çalıştıktan sonra Venedik Ca' Foscari Üniversitesi'nde Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları bölümünde doçent oldu. Bu üniversitede ağırlıklı olarak Osmanlı ve Orta Doğu tarihi üzerine dersler verdi ve Osmanlı-Venedik ilişkilerine odaklandı. İki ülke arasında barış antlaşmaları, sınır müzakereleri ve zaman içinde ortaya çıkan iki dilli diplomatik belgeler hakkında araştırmalarıyla tanınıyordu.

Birçok kitabı ve bilimsel makalesi bulunan Prof. Pedani'nin belli başlı yayınları ise şunlardır: *In Nome del Gran Signore: Inviati Ottomani a Venezia dalla Caduta di Costantinopoli alla Guerra di Candia*, Venezia: Deputazione di Storia Patria per le Venezia, 1994. *Relazioni di Ambasciatori Veneti al Senato: Costantinopoli Relazioni Inedite, 1512-1789*, vol. XIV, Padova: Bottega d'Erasmus, 1996. *La Dimora della Pace: Considerazioni sulle Capitolazioni tra i Paesi Islamici e l'Europa*, Venezia: Cafoscarina, 1996. *Dalla Frontiera al Confine*, Roma: Herder, 2002. *Inventory of the Lettere e Scritture Turchesche in the Venetian State Archives*, Leiden: Brill, 2010. *Venezia, Porta d'Oriente*, Bologna: Il Mulino, 2010. *La Grande Cucina Ottomana*, Bologna: Il Mulino, 2012.

Pedani, aynı zamanda Türk Tarih Kurumu şeref üyesidir ve Ankara Üniversitesi Fahri Doktora Unvanına sahiptir. 1 Mart 2019 yılında 66 yaşında vefat etmiştir.

Maria Pia Pedani

October 19, 1952 – March 1, 2019

Professor Pedani was a graduate of Ca' Foscari University of Venice and the University of Trieste. She completed her doctorate in history at the University of Szeged. After working at the Venetian State Archives from 1979 to 1999, she became an associate professor in the Department of Asian and North African Studies at Ca' Foscari University of Venice. At this university, she primarily taught courses on Ottoman and Middle Eastern history and focused on Ottoman-Venetian relations. She was known for her research on peace treaties, border negotiations, and bilingual diplomatic documents that emerged over time between the two countries.

Professor Pedani authored numerous books and scholarly articles. Pedani's main publications are: *In Nome del Gran Signore: Inviati Ottomani a Venezia dalla Caduta di Costantinopoli alla Guerra di Candia*, Venezia: Deputazione di Storia Patria per le Venezia, 1994. *Relazioni di Ambasciatori Veneti al Senato: Costantinopoli Relazioni Inedite, 1512-1789*, vol. XIV, Padova: Bottega d'Erasmus, 1996. *La Dimora della Pace: Considerazioni sulle Capitolazioni tra i Paesi Islamici e l'Europa*, Venezia: Cafoscarina, 1996. *Dalla Frontiera al Confine*, Roma: Herder, 2002. *Inventory of the Lettere e Scritture Turchesche in the Venetian State Archives*, Leiden: Brill, 2010. *Venezia, Porta d'Oriente*, Bologna: Il Mulino, 2010. *La Grande Cucina Ottomana*, Bologna: Il Mulino, 2012.

Prof. Pedani is also an honorary member of the Turkish Historical Society and holds an Honorary Doctorate from Ankara University. He passed away on March 1, 2019, at the age of 66.

Doç. Dr. Güner Doğan

Çankırı Karatekin Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü
ORCID: 0000-0001-6746-2128

Lisans (İhsan Doğramacı Üstün Başarı Ödülü ile) ve Doktora derecelerini Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nden aldı. Doktora döneminde Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Venezia Fondazione Cini, Università di Bologna, Università Ca' Foscari'nin bursları ve davetleri ile ardından Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Biriminde yaptığı proje ve nihayetinde Hacettepe Üniversitesi Avrupa Birliği Koordinatörlüğü Erasmus+ programı vasıtasıyla farklı zaman dilimleri içerisinde Venedik, Bologna, Napoli, Cenova, Padova, Paris, Londra ve İstanbul'da hem doktora tezi kapsamında hem de Türk Tarihini yakından ilgilendiren belgelerin tespit edilmesi noktasında çalışmalar yaptı.

Venedik Università Ca' Foscari'de ve Paris INALCO'da (Institut National des Langues et Civilisations Orientales) dil eğitimleri aldı. Università di Bologna ile gerçekleştirdiği proje kapsamında editörlüğünü yaptığı *Boundary Letters: Ottoman Officials to Luigi Ferdinando Marsili (1699-1701)* eseri ve *Venedikliler ile Dahi Sulh Oluna: 17. ve 18. Yüzyıllarda Osmanlı-Venedik İlişkileri* adlı çalışması bulunmaktadır.

Doktora sonrası çalışmaları kapsamında, 2019 yılı itibarıyla, Fransa Hükümeti tarafından verilen burs ile Prof. Dr. Lucien Bély ile birlikte Sorbonne Centre Roland Mousnier-Paris'te çalışmıştır. Bu süre içerisinde *Sınırlar Üzerinde Bir Hayat: İtalyan General Kont Luigi Ferdinando Marsigli ve Osmanlı İmparatorluğu (1679-1732)* adlı bir biyografi çalışması kaleme almıştır. Bu çalışmanın ardından ise kapsamlı bir önsöz ile hazırladığı, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Askeri Vaziyeti: Düşman Gözüyle Osmanlı Ordusu* adlı İtalyancadan tercüme edilen bir eseri yayınlamıştır.

Son olarak TÜBİTAK 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs programı kapsamında İtalya'dan Consiglio Nazionale delle Ricerche'den kabul almış, Prof. Dr. Gaetano Sabatini ile birlikte çalışmıştır. Bu araştırma sürecinde Osmanlı İmparatorluğu-İki Sicilya Krallığı (Napoli) ilişkileri hakkında Napoli ve Roma'da araştırmalarda bulunmuştur.

Kitaplarının yanı sıra farklı bilimsel hakemli dergilerde yayımlanmış makaleleri, ulusal-uluslararası sempozyumlarda sunulmuş bildirileri ve farklı davetler kapsamında gerçekleştirdiği panellerde sunumları bulunmaktadır. Çankırı Karatekin Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümünde Öğretim Üyesidir.

Türk Tarih Kurumunda "Osmanlı İmparatorluğunun En Geniş Toprak Sınırlarını Gösterir Harita Üretimi" projesinde akademik danışmanlık görevi yapmış yine aynı kurumda çeviri çalışmalarında editörlük görevinde bulunmuştur. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezinde "Belgeleriyle Cumhuriyetin Tanıkları" projesinde yürütücü görevinde bulunmuş yine aynı kurumda Başkan Yardımcısı ve ardından Başkan Vekili olarak görev yapmıştır. İtalyanca, Fransızca ve İngilizce bilmektedir.

Assoc. Prof. Dr. Güner Doğan

Çankırı Karatekin University,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of History
ORCID: 0000-0001-6746-2128

He received his BA degree (with the İhsan Doğramacı Outstanding Achievement Award) and his PhD from the Department of History at Hacettepe University. During his doctoral studies, with scholarships and invitations from the Ministry of National Education, the Council of Higher Education, Fondazione Giorgio Cini in Venice, the University of Bologna, and Ca' Foscari University of Venice, and later through a research project supported by the Scientific Research Projects Unit of Hacettepe University as well as the Erasmus+ program of the Hacettepe University European Union Coordination Office, he conducted research at various time periods in Venice, Bologna, Naples, Genoa, Padua, Paris, London, and Istanbul. These studies were carried out both for his doctoral dissertation and for the identification of archival documents closely related to Turkish history.

He received language training at Ca' Foscari University of Venice and at INALCO (Institut National des Langues et Civilisations Orientales) in Paris. Within the framework of a project conducted with the University of Bologna, he edited *Boundary Letters: Ottoman Officials to Luigi Ferdinando Marsili (1699–1701)* and authored the book *Venediklü ile Dahi Sulh Oluna: Ottoman–Venetian Relations in the 17th and 18th Centuries*.

As part of his postdoctoral studies, he worked at the Lettres Sorbonne Université, Centre Roland Mousnier in Paris with Prof. Dr. Lucien Bély, supported by a scholarship awarded by the Government of France in 2019. During this period, he wrote a biographical study titled *Sınırlar Üzerinde Bir Hayat: İtalyan General Kont Luigi Ferdinando Marsigli ve Osmanlı İmparatorluğu (1679-1732)* Following this work, he published a translated volume from Italian titled *Osmanlı İmparatorluğu'nun Askeri Vaziyeti: Düşman Gözüyle Osmanlı Ordusu*, which he prepared with an extensive introduction.

Most recently, within the framework of the TÜBİTAK 2219 International Postdoctoral Research Fellowship Programme, he was accepted by the Consiglio Nazionale delle Ricerche in Italy, where he worked with Prof. Dr. Gaetano Sabatini. During this research period, he conducted archival studies in Naples and Rome on relations between the Ottoman Empire and the Kingdom of the Two Sicilies (Naples).

In addition to his books, he has published articles in various peer-reviewed academic journals, presented papers at national and international symposia, and delivered presentations in panels organized by invitation. He currently serves as a faculty member in the Department of History at Çankırı Karatekin University, Faculty of Humanities and Social Sciences.

He has also served as an academic advisor for the project titled *Osmanlı İmparatorluğunun En Geniş Toprak Sınırlarını Gösterir Harita Üretimi* at the Turkish Historical Society and worked as an editor for translation projects at the same institution. At the Atatürk Research Center of the Atatürk Supreme Council for Culture, Language and History, he served as the project coordinator for *Belgeleriyle Cumhuriyetin Tanıkları*, and later held the positions of Vice President and Acting President of the institution. He is proficient in Italian, French, and English.

Takdim

Elinizdeki eser, 1512–1789 yılları arasında Osmanlı payitahtında görev yapan Venedik bayloslarının kaleme aldığı raporları bir araya getirerek, Osmanlı tarihinin uzun bir dönemine dış gözle bakmayı mümkün kılan kıymetli bir kaynak derlemesidir. Diplomatik misyonların resmî bilgi üretimi olarak şekillenen bu metinler, yalnızca siyasî hadiseleri değil; devlet teşkilatı, askerî kapasite, iktisadî düzen, şehir hayatı, toplumsal ilişkiler ve gündelik pratikler gibi pek çok alana dair dönemin algılarını, gözlemlerini ve değerlendirmelerini birlikte taşımaktadır.

Bu tür belgelerin en önemli yönlerinden biri, klasik kroniklerin ve yerli kayıtların sunduğu çerçeveyi tamamlayıcı nitelikte olmalarıdır. Elçi raporları, bir yandan dönemin uluslararası rekabet ve müzakere dilini, diğer yandan Osmanlı yönetim mekanizmalarının dışarıdan nasıl okunduğunu gösterir. Bununla birlikte, bu metinlerin belirli bir siyasal bağlamın, temsil sorumluluğunun ve raporlama amaçlarının ürünü olduğu da göz önünde tutulmalıdır. Dolayısıyla eser, araştırmacıya sadece olayların kaydını değil, aynı zamanda bilginin nasıl üretildiğini ve algının nasıl inşa edildiğini inceleme imkânı sunmaktadır.

TÜBA olarak, tarihî belgelerin güvenilir bir şekilde yayımlanmasını, bilimsel üretimin altyapısını güçlendiren temel bir

faaliyet alanı olarak görüyoruz. Bu yayın, farklı disiplinlerden araştırmacılar için çok katmanlı okumalara elverişli bir malzeme sunmakta; tarih, uluslararası ilişkiler, iktisat tarihi, diplomasi tarihi, siyaset bilimi, hukuk ve kültürel çalışmalar gibi alanlarda yeni soruların kurulmasına ve yeni yöntemlerle cevapların aranmasına katkı sağlamaktadır. Özellikle uzun dönemli karşılaştırmalar yapmak, kurumsal süreklilik ve dönüşümü daha net izlemek isteyen çalışmalar için bu derlemenin önemli bir başvuru kaynağı olacağına inanıyorum.

Bu kıymetli çalışmanın bilim dünyasına kazandırılmasında emeği geçen başta derleyici müteveffa Maria Pia Pedani'yi saygıyla anıyorum. Türkçe edisyonun hazırlanmasına katkı sunan Güner Doğan'a ve yayın sürecinde görev alan tüm akademik ve teknik ekibe teşekkür ederim. Eserin, Osmanlı dünyasını anlamaya yönelik araştırmalara yeni ufuklar açmasını; kaynak temelli, titiz ve eleştirel bir tarih yazımına katkı sağlamasını temenni ederim.

Prof. Dr. Muzaffer Şeker

TÜBA Başkanı

Foreword

This work brings the reports written by the Venetian bailiffs who served in the Ottoman capital between 1512 and 1789 together in a valuable compilation of sources that allows an outside perspective on a long period of Ottoman history. These texts, shaped as the official information production of diplomatic missions, convey not only political events but also the perceptions, observations, and assessments of the period regarding many areas such as state organization, military capacity, economic order, city life, social relations, and daily practices.

One of the most important aspects of such documents is that they complement the framework provided by classical chronicles and local records. Ambassadors' reports reveal both the language of international competition and negotiation of the period and how Ottoman administrative mechanisms were perceived from the outside. However, it should also be kept in mind that these texts are the product of a specific political context, representational responsibility, and reporting objectives. Therefore, the work offers researchers the opportunity to examine not only the record of events, but also how knowledge was produced and perceptions were constructed.

As TÜBA, we view the reliable publication of historical documents as a fundamental activity that strengthens the

infrastructure of scientific production. This publication offers material suitable for multi-layered readings by researchers from different disciplines; it contributes to the formulation of new questions and the search for answers using new methods in fields such as history, international relations, economic history, diplomatic history, political science, law, and cultural studies. I believe this work will be an important reference source, especially for studies that seek to make long-term comparisons and to trace institutional continuity and transformation more clearly.

I pay my deepest respects to the late compiler Maria Pia Pedani, whose foremost efforts were instrumental in bringing this valuable work to the scholarly world. I would like to thank Güner Doğan for his contribution to the preparation of the Turkish edition and all the academic and technical staff involved in the publication process. I hope that this work will open new horizons for research aimed at understanding the Ottoman world and contribute to a source-based, meticulous, and critical historiography.

Prof. Dr. Muzaffer Şeker
President of TÜBA

Özet

Türkler ile İtalyan Şehir Devletleri arasındaki ilişkilerin tarihi oldukça erken dönemlerden itibaren başlamıştır. Özellikle bu noktada İtalyan şehir devletleri içerisinde Venedik Cumhuriyetini ayrı bir yere koymak gerekmektedir. Bilhassa Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan İstanbul'un alınmasına kadar ki dönem içinde Ege kıyıları, Karadeniz kıyıları ve Anadolu coğrafyası İtalyan şehir devletleri için eskiden olduğu gibi yoğun bir ticaret bölgesiydi. Bu ticaretin bir yönünü ise aralarında Venediklilerin egemen olduğu Batılı tüccarların ticari faaliyetleri oluşturmaktaydı. Ticari faaliyetler Osmanlı İmparatorluğu ile Venedik arasında her ülkenin temsilcileri vasıtasıyla çoğu zaman kesintisiz bir şekilde devam etmiştir.

İstanbul'un bir Türk şehri olmasından sonra ise diplomatik ilişkiler bağlamında Venediklilere Osmanlı topraklarında faaliyetlerini sürdürme ayrıcalığı bahşedilmiştir. Venediklilerin İstanbul'daki temsiliyeti Bayloslar/elçiler vasıtasıyla sürdürülmüştür. Ortalama üç yıldan ibaret olan elçilik vazifesi iki ülke ilişkilerini anlamak adına oldukça önemli tanıklıklardır. Bu noktada ilgili tanıklıkların sadece siyasetin ve ticaretin getirdiği tanıklar değil; fakat aynı zamanda sosyal ve kültürel tanıklıkları bizlere aktardığını görmekteyiz. İşte bu kitap, bahsettiğimiz her türlü tanıklığın Venedik elçileri

tarafından bizzat kaleme alınmış yazılı metinleridir. Kitapta 1512 yılından 1789 yılına kadar İstanbul'da elçilik vazifesinde bulunmuş 26 Baylosun raporu yer almaktadır. *Relazioni* adı verilen ve elçilerin görev bitimi sonrasında Venedik Senatosu önünde okudukları ve ardından kaleme aldıkları bu metinler her bakımdan önemli bilgileri ihtiva etmektedir. Birinci elden kaynak hüviyetinde olan mektuplar bir bakıma iki ülke ilişkilerinin tarih içindeki vaziyetini anlamak adına oldukça değerli bilgiler vermektedir.

Abstract

The history of relations between the Turks and the Italian city-states dates back to very early times. In particular, the Republic of Venice deserves special mention among the Italian city-states. Especially during the period from the rise of the Ottoman Empire to the conquest of Constantinople, the Aegean and Black Sea coasts and the Anatolian geography remained a major trading area for the Italian city-states, as they had been in the past. A significant aspect of this trade was the commercial activities of Western merchants, a group dominated by the Venetians. Commercial activities between the Ottoman Empire and Venice continued uninterrupted, often through representatives of each country.

After Constantinople became a Turkish city, the Venetians were granted the privilege of continuing their activities in Ottoman territories within the context of diplomatic relations. Venetian representation in Constantinople was maintained through Baylos/ Ambassadors. The ambassadorial duties, averaging around three years, provide crucial evidence for understanding the relations between the two countries. At this point, we see that these testimonies are not only about politics and trade, but also convey social and cultural insights.

This book contains written accounts of all the testimonies we have mentioned, penned by the Venetian ambassadors themselves. It includes reports from twenty-six ambassadors who served in Istanbul between 1512 and 1789. These texts, known as *relazioni*, were read aloud before the Venetian Senate by the ambassadors after their terms of office and subsequently written down. They contain significant information in every respect. As primary sources, these letters provide invaluable insights into understanding the historical state of relations between the two countries.

Önsöz

Osmanlı İmparatorluğu ile Venedik Cumhuriyeti arasındaki tarihî bağları kanıtlamada en önemli yazılı belgeler içinde yer alan elçi, kâtip ve seyyah raporları, sadece yazıldıkları dönemin tarihî olaylarına ışık tutmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal, kültürel ve dil ile ilgili pek çok hususu gün yüzüne çıkarmada fayda sağlar. Venedik temsilcilerinin görev süreleri bitince Venedik Senatosu'na yazılı ve sözlü olarak sundukları bu raporlar, üzerinden yüzyıllar geçmiş olsa da önemli bir ana, bir hadiseye yazılı anlatımın araladığı pencereden bakmamıza fırsat verir; farklı bakış açılarından, özellikle 'diğeri'nin gözüyle bakıp, mukayeseli bir değerlendirme ve tarafsız bir sonuca ulaşma yöntemiyle eşsiz bir fırsat elde etmiş oluruz.

İşte bu kitap, büyük arşiv araştırmaları neticesinde Maria Pia Pedani tarafından derlenen ve Osmanlı İmparatorluğu'nda onbeş, onaltı ve onyedinci yüzyıllarda vazifelerini yerine getiren Venedik temsilcilerinin kendi topraklarına döndüklerinde Senato'ya sundukları raporlardan oluşan, âdeta bir belge-kitaptır.

Dil açısından incelendiğinde, raporların bahse konu yüzyıllara özgü Venedik dili özelliklerini taşıdığını görmek mümkündür. Ayrıca, her raportör kendi özel sözcük kullanımları ve ifadeleri

ile yazdığı metne âdeta ruhunu katmıştır. Dil hem duyguları ifade etmemizi sağlar hem de düşünceleri yansıtır. Dolayısıyla raporları okurken içinde bulunulan zaman ve koşullarla ilişkili olarak yazan kişinin ruh durumunu anlayabiliriz. Mesela, Osmanlı İmparatorluğu ile Venedik Cumhuriyeti arasında bir anlaşma sağlandıysa raportörün neşesini, bahse konu iki devlet arasındaki savaşta yenilgiye uğranmışsa da üzüntüsünü satırlarından algılamak zor değildir.

Özgün metinde, dönemin yazım kuralları doğrultusunda, noktalama işaretlerine pek dikkat edilmediği gözlemlenir. Ayrıca, belgelerin Venedik Senatosu'na sunulan raporlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, süslü ve edebî ifadeler bakımından oldukça zengin olmaları kaçınılmazdır.

Mümkün olduğunca anlaşılır bir çeviri metni yaratma düşüncesiyle Doç. Dr. Güner Doğan tarafından başarıyla hazırlanan ve tarafımdan dil editörlüğü yapılan çalışmanın alandaki araştırmacılara katkı sağlaması ve bu yönde yapılacak çalışmalara yararlı olmasını dilerim.

Prof. Dr. Nevin Özkan

Preface

The reports of ambassadors, secretaries and travelers which constitute the most important written documents that testify the historical bonds between the Ottoman Empire and the Republic of Venice not only shed light on the historical facts of the period in which they were written but help to draw attention to many social, cultural and linguistic issues. These reports submitted to the Senate in Venice by the representatives of the state at the end of their mission offer us the chance to see and consider an important moment in time or a noteworthy fact from the perspective of written documents, despite the gap of many centuries. Furthermore, they offer the unique opportunity to look from different points of view, especially from the perspective of the 'other' which enables us to evaluate the facts in a comparative way and, by using this method, to reach an impartial result.

This book is, in a certain way, a documentary prepared as a result of considerable studies in the archives by Maria Pia Pedani regarding the fifteenth, sixteenth and seventeenth century and consisting of the reports presented by Venetians representatives to the Senate on their return to their land.

Analyzing the language used in the documents, we understand that they are written in accordance with the rules of

the Venetian language properties. Furthermore, each writer has reflected his own style and personality by the selection of words and expressions in the report he has written. Infact we know that the language we use contributes to express our feelings and thoughts. Thus by reading the reports it is possible to have an idea of the relators in relation to the period and conditions in which the reports have been written. To give an example, it wouldn't be difficult to understand from the joy of the relator if an agreement has been signed between the Ottoman Empire and the Republic of Venice or his sadness in case of defeat in war.

In the original texts, it can easily be observed that punctuation marks have not been respected, in accordance with the grammar rules of the period in question. In addition, considered that the documents are reports presented to the Senate of Venice, it is inevitable that they are impregnated with elaborated and elegant expressions.

Aiming to create a book of easily comprehensible translated texts, Assistan Professor Güner Doğan has prepared successfully this book that I have tried to edit as far as the language is concerned. I hope that it will be of help to future studies that will be conducted in this field.

Prof. Dr. Nevin Özkan

Dizin

A

- Abaza Mehmed Paşa; 592, 593, 594, 595, 629, 652, 669, 686
- Adalar Denizi; 59, 104, 222, 283, 297, 323, 328, 337, 346, 347, 350, 454, 455, 457, 474, 510, 511, 518, 528, 534, 535, 562, 565, 566, 567, 601, 609, 622, 653, 835, 836, 839, 840, 847, 864, 898, 965, 974, 1041, 1058, 1103
- Adriyatik; 27, 119, 123, 185, 217, 334, 342, 402, 407, 546, 609, 663, 793, 865, 886, 893, 1006, 1056, 1089, 1092, 1094
- Agostino Garzoni; 1095
- Alberghetti; 207
- Albrecht Caprara; 760
- Alvise Buonrizzo; 157
- Alvise Renier; 71
- Amasya; 38, 39, 44, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 57, 58, 64, 97, 129, 130, 216, 783
- Anadolu; 15, 24, 38, 41, 46, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 57, 60, 63, 64, 67, 68, 82, 85, 93, 98, 100, 101, 103, 126, 131, 133, 135, 136, 142, 143, 146, 160, 162, 188, 200, 205, 208, 218, 219, 226, 229, 235, 251, 254, 257, 258, 266, 267, 268, 270, 292, 293, 294, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 341, 354, 371, 383, 385, 434, 435, 438, 447, 449, 450, 453, 457, 482, 483, 506, 509, 512, 515, 519, 522, 523, 536, 537, 547, 559, 561, 562, 563, 564, 567, 570, 574, 577, 585, 587, 592, 615, 633, 634, 658, 661, 667, 688, 696, 697, 698, 699, 703, 704, 711, 725, 764, 780, 783, 805, 807, 822, 824, 831, 835, 836, 840, 847, 903, 904, 906, 907, 908, 909, 917, 925, 929, 932, 934, 937, 938, 946, 951, 954, 958, 966, 968, 972, 978, 988, 991, 994, 1000, 1021, 1023, 1025, 1026, 1039, 1040, 1041, 1055, 1056, 1064, 1065, 1072, 1077, 1078, 1085, 1117
- Ancona; 120, 413, 475, 551, 860, 977
- Andrea Foscolo; 33
- Andrea Memmo; 1035, 1060, 1078, 1095
- Ankara; 24, 25, 29, 30, 31, 32, 45, 57, 58, 161, 384, 507, 523, 574, 594, 669, 971, 1062, 1115, 1120
- Antalya; 38, 46, 131
- Antarktika; 555
- Antonio Barbarigo; 111
- Arap Ahmed Bey; 189, 199
- Arkebüz; 68, 139, 140, 143, 148, 151, 193, 204, 210, 211, 219, 233, 261, 309, 343, 382, 397, 482, 557, 560, 627, 680, 698, 701
- Arnavutluk; 30, 117, 119, 131, 334, 335, 555, 609, 623, 653, 747, 824, 888, 889, 895, 975, 1004, 1036, 1087, 1092, 1098, 1099
- At Meydanı; 85, 93, 113, 126, 212, 285, 307, 585, 804, 921, 924
- Aurelio Santa Croce; 201, 206
- Avlonya; 36, 87, 92, 408, 563, 711, 865, 889, 975
- Avusturya; 23, 28, 316, 320, 336, 345, 386, 395, 396, 475, 518, 530, 605, 647, 648, 649, 651, 676, 713, 731, 732, 735, 736, 737, 745, 760, 762, 769, 859, 996, 998, 1057, 1074, 1078, 1086, 1088, 1089, 1093, 1094, 1097, 1098, 1100, 1107, 1109, 1110, 1111, 1116, 1118

Aya Sofya; 126, 206, 214, 725, 820

Azak Denizi; 131, 383, 1038, 1039, 1043,
1045, 1046, 1051

Azak Kalesi; 853, 962, 984, 1038, 1039, 1043,
1045, 1046, 1106

Azame; 234

Azaplar; 64, 87, 92, 148, 176, 185, 346, 349,
709, 767

B

Bâb-ı Âli; 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43,
45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57,
58, 59, 60, 61, 63, 68, 72, 76, 78, 79, 83,
84, 87, 98, 99, 107, 137, 159, 161, 166,
167, 173, 174, 177, 180, 194, 204, 218,
219, 221, 224, 226, 228, 230, 231, 237,
239, 240, 242, 243, 251, 267, 268, 270,
275, 277, 278, 281, 292, 294, 295, 303,
305, 306, 307, 312, 313, 314, 316, 317,
319, 320, 321, 323, 324, 325, 327, 329,
341, 343, 345, 353, 354, 355, 356, 357,
359, 360, 363, 366, 367, 368, 369, 374,
375, 383, 386, 390, 393, 395, 405, 406,
407, 408, 409, 410, 411, 412, 414, 415,
423, 426, 428, 430, 431, 432, 433, 435,
436, 437, 438, 441, 442, 443, 444, 455,
462, 470, 472, 473, 474, 476, 479, 485,
488, 491, 497, 505, 512, 517, 519, 520,
521, 523, 526, 527, 528, 530, 531, 533,
535, 536, 537, 538, 539, 541, 542, 545,
547, 548, 549, 550, 558, 559, 560, 567,
571, 574, 575, 579, 590, 593, 595, 601,
602, 605, 607, 608, 609, 610, 611, 614,
615, 616, 617, 619, 622, 623, 624, 626,
627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634,
635, 636, 638, 640, 641, 645, 647, 648,
649, 652, 654, 655, 656, 657, 658, 659,
660, 661, 662, 665, 666, 669, 670, 671,
672, 673, 674, 675, 676, 702, 714, 729,
732, 771, 776, 782, 785, 786, 788, 789,
790, 792, 793, 798, 832, 877

Bağdat; 131, 137, 232, 256, 301, 336, 365,
380, 436, 468, 520, 523, 547, 557, 560,
561, 592, 594, 595, 597, 616, 627, 628,
629, 632, 644, 648, 668, 669, 697, 803,
863, 968, 982, 988, 989, 1030

Banat; 1107

Barbaros; 84, 90, 103, 109, 190, 206, 290,
297, 881

Barut; 286, 297, 352, 353, 510, 516, 528, 551,
560, 567, 658, 698, 746, 747, 836, 908,
928, 1066

Başıbozuk; 346, 349, 381

Bavyera; 651, 851

Baylos; 15, 16, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
30, 31, 33, 34, 58, 61, 67, 71, 75, 76, 80,
86, 106, 109, 111, 119, 125, 132, 153, 154,
157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165,
166, 167, 168, 169, 171, 172, 173, 174,
178, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187,
188, 189, 191, 192, 194, 195, 196, 197,
198, 199, 201, 202, 203, 206, 210, 224,
230, 239, 240, 241, 247, 278, 279, 281,
282, 283, 284, 291, 304, 305, 320, 325,
326, 331, 332, 347, 348, 354, 355, 367,
371, 405, 408, 409, 410, 411, 412, 413,
414, 415, 416, 417, 418, 419, 422, 427,
434, 435, 436, 439, 442, 445, 461, 463,
477, 480, 489, 490, 491, 494, 495, 497,
498, 500, 502, 503, 528, 529, 532, 540,
541, 546, 549, 550, 552, 555, 565, 566,
570, 578, 601, 603, 604, 605, 606, 607,
608, 612, 615, 616, 619, 620, 621, 626,
627, 628, 630, 632, 634, 635, 637, 638,
640, 641, 642, 643, 647, 654, 656, 657,
659, 661, 662, 663, 666, 669, 670, 676,
677, 698, 723, 769, 793, 795, 796, 868,
872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879,
880, 882, 886, 888, 889, 890, 891, 892,
893, 895, 896, 897, 899, 903, 904, 905,
906, 907, 908, 910, 911, 912, 913, 914,
915, 916, 917, 918, 920, 939, 1011, 1035,
1060, 1073, 1078, 1084, 1091, 1095, 1105

Belgrad; 68, 124, 131, 731, 770, 771, 772,
776, 777, 778, 783, 784, 963, 1073, 1100,
1107

Benefşe; 208, 900

Beşiktaş; 193, 206, 933, 935, 938

Bethlen Gabór; 648, 675

beytûlmâlcı; 354, 355

Beytûlmâlcı; 354, 355

Bonifacio Antelmi; 217

Bosna; 24, 30, 39, 40, 77, 78, 126, 131, 135,
191, 242, 275, 276, 337, 365, 426, 430,
436, 439, 445, 601, 602, 603, 604, 605,

606, 607, 609, 618, 619, 624, 625, 629,
633, 634, 653, 660, 694, 695, 697, 703,
737, 753, 773, 774, 775, 776, 785, 787,
789, 791, 824, 975, 993

Bourbon Hanedanı; 1057

Budin; 131, 136, 204, 218, 337, 355, 434, 595,
625, 697, 703, 731, 764, 767, 768, 769,
770, 771, 1117

Budin Beylerbeyi İbrahim Paşa; 754, 756,
761

Bursa; 46, 125, 126, 128, 129, 131, 333, 543,
595, 711, 969

Büyük İskender; 122, 343, 382, 383, 883, 908

C

Cafer Ağa; 84, 350

Canım Hoca Mehmed; 837, 957, 963, 1077

Carlo Ruzzini; 801, 802

Ceneviz; 31, 127, 187, 252, 699, 883, 1069

Cengiz Han; 672, 1038, 1106

Cerrâh Mehmed Paşa; 426, 434, 440

Cezayir; 103, 131, 136, 177, 190, 191, 193,
194, 198, 199, 210, 217, 228, 231, 259,
299, 301, 318, 336, 390, 391, 423, 492,
493, 567, 631, 672, 674, 793, 847, 864,
962, 971, 973, 1006, 1083, 1098, 1114

Cezayirli Hasan Paşa; 1075

Cezayirli Seyyid Hasan Bey; 1120

Cigala; 187, 222, 364, 474, 475

Cigalazâde; 364, 370, 424, 426, 427, 428, 429,
430, 431, 432, 433, 434, 435, 442, 454,
455, 456, 468, 474, 475, 476, 488, 507,
508, 519, 535, 543, 595, 633

Cihangir; 98, 129, 212, 671

Cittadino; 874, 875, 939

Collegio; 71, 111, 135, 153, 157, 183, 201,
217, 223, 247, 279, 493, 498, 503, 537,
555, 677, 801, 939, 1011, 1035, 1095,
1105

Cottimo; 106, 155, 410, 494, 550, 659, 867,
975

Cülûs; 466, 570, 571, 589, 727, 728, 729,
806, 845

Ç

Çanakkale; 125, 126, 283, 333, 337, 350,
507, 509, 510, 563, 566, 666, 907, 908,
909, 964

Çavuş; 63, 68, 75, 89, 90, 136, 141, 146, 169,
171, 173, 174, 179, 188, 189, 191, 193,
196, 197, 198, 215, 240, 242, 251, 265,
282, 395, 408, 479, 490, 560, 665, 712,
713, 727, 760, 763, 777, 778, 781, 782,
796, 814, 816, 871, 891, 904, 906, 911,
912, 913, 914, 916, 917, 918, 921, 924,
925, 926, 969

Çerkez Mehmed Paşa; 596, 615

Çıldır; 336, 337, 385, 697, 763

Çorlu; 124, 812

Çorlulu Ali Paşa; 812, 996

D

Dalmaçya; 24, 30, 59, 60, 76, 77, 90, 108,
114, 131, 158, 164, 165, 173, 185, 222,
224, 237, 281, 323, 329, 334, 335, 342,
402, 555, 584, 609, 621, 623, 771, 773,
774, 775, 783, 784, 787, 788, 793, 822,
886, 887, 1003, 1004, 1036, 1087, 1092,
1106

Damad Mehmed Ferhat Paşa; 134

Danimarka; 651, 1056

Deprem; 39, 44

Derbend; 294, 296, 305, 312, 313, 314, 337,
365, 383, 984, 1040

Dilâver Paşa; 584, 585, 610

Dimetoka; 39, 55, 56

Dinyeper Nehri; 853, 1038, 1039, 1040,
1045, 1047, 1049, 1050, 1119

Diplomasi; 12, 27

Divân-ı Hümâyûn; 79, 80, 86, 87, 88, 99,
100, 161, 176, 184, 191, 211, 322, 337,
430, 433, 434, 436, 438, 465, 495, 534,
537, 547, 592, 593, 607, 617, 618, 624,
632, 633, 678, 681, 713

Divânyolu; 921

Diyarbakır; 64, 67, 68, 232, 256, 595, 615,
697, 699, 753, 951

Donado Civrano; 154

Donanma; 59, 64, 87, 102, 103, 104, 145, 146, 147, 148, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 170, 174, 176, 177, 178, 180, 183, 184, 186, 188, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 198, 199, 202, 203, 207, 208, 219, 220, 227, 228, 230, 236, 237, 238, 239, 259, 260, 262, 263, 274, 281, 296, 297, 298, 299, 302, 318, 321, 323, 330, 339, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 354, 358, 370, 374, 389, 393, 394, 399, 400, 402, 407, 417, 431, 454, 455, 456, 457, 458, 466, 468, 474, 475, 476, 477, 487, 500, 507, 508, 509, 510, 511, 516, 524, 525, 526, 527, 529, 535, 562, 564, 565, 566, 567, 580, 584, 587, 598, 602, 609, 614, 623, 631, 645, 646, 652, 653, 654, 658, 661, 663, 664, 666, 672, 673, 698, 708, 709, 726, 786, 832, 833, 835, 836, 838, 839, 840, 841, 861, 864, 880, 882, 883, 889, 890, 891, 892, 893, 895, 901, 903, 905, 907, 911, 924, 925, 926, 931, 932, 952, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 995, 1001, 1003, 1008, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1036, 1044, 1047, 1049, 1054, 1055, 1058, 1059, 1070, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1080, 1088, 1089, 1093, 1096, 1098, 1102, 1108, 1116, 1118, 1119, 1120

Don Nehri; 216, 335, 390, 397, 556, 563, 699, 853, 1045, 1046, 1051

Don Yasef; 208, 222

Draç; 868

Dragoman; 27, 28, 29, 74, 77, 90, 107, 161, 170, 174, 183, 184, 186, 188, 189, 191, 194, 195, 196, 197, 198, 208, 240, 242, 244, 326, 327, 367, 408, 414, 415, 436, 442, 490, 491, 495, 496, 497, 500, 601, 606, 608, 618, 619, 620, 625, 729, 730, 760, 763, 780, 781, 789, 790, 792, 793, 795, 796, 797, 798, 799, 813, 871, 872, 873, 874, 875, 904, 911, 913, 914, 915, 917, 918, 919, 920, 1032, 1054, 1082, 1090, 1110

Drin Nehri; 118, 119

Dubrovnik; 65, 115, 116, 120, 169, 170, 173, 186, 187, 192, 199, 202, 218, 229, 280, 299, 317, 328, 338, 355, 362, 404, 405, 414, 432, 528, 541, 546, 551, 567, 609, 617, 653, 715, 862, 887, 888, 1006

Dukakin Sancağı; 119

E

Edirne; 39, 42, 44, 46, 47, 48, 50, 56, 64, 98, 123, 124, 159, 161, 188, 190, 191, 203, 212, 217, 333, 342, 439, 580, 581, 594, 662, 776, 779, 781, 782, 784, 785, 786, 790, 791, 797, 798, 803, 805, 806, 812, 819, 863, 944

Edirne Vakası; 802

Eflak; 43, 65, 133, 139, 187, 209, 217, 219, 220, 227, 229, 252, 270, 295, 299, 336, 337, 355, 395, 430, 437, 460, 463, 464, 469, 478, 479, 480, 516, 517, 531, 567, 662, 696, 705, 737, 751, 752, 753, 761, 764, 772, 861, 862, 963, 1053, 1084, 1106, 1107, 1117

Ekümen; 460, 461

Erdel; 204, 217, 224, 229, 270, 295, 299, 319, 320, 336, 337, 355, 395, 397, 463, 464, 478, 479, 480, 484, 516, 517, 531, 567, 584, 648, 675, 715, 731, 762, 852, 996, 1107, 1117

Ermeni; 29, 127, 131, 137, 162, 335, 363, 380, 381, 385, 450, 459, 535, 717, 718, 724, 842, 847, 848, 923, 997, 1015, 1050, 1064, 1106

Estergon; 131, 179, 548, 764, 767, 768, 769, 770, 776

F

Fas; 257, 318, 356, 390, 391

Felemenk; 29, 661, 960

Ferenc Rákóczi; 852, 996

Ferhad Paşa; 364, 365

Fıkıh; 127, 164, 166, 167, 168, 222, 235, 248, 250, 306, 311, 436, 446, 447, 544, 572, 573, 574, 576, 583, 585, 590, 592, 635, 636, 719, 721, 805, 807, 808, 942, 953, 986, 987

Filibe; 122, 123, 345

Floransa; 23, 169, 409, 439, 454, 499, 524, 525, 526, 529, 530, 665, 666, 683, 740, 787

Foça; 1021

Francesco Gritti; 877, 879, 939, 1011

Fransa; 28, 83, 186, 187, 191, 192, 194, 197, 200, 203, 204, 207, 209, 211, 220, 222, 236, 237, 259, 285, 295, 316, 317, 319, 392, 395, 419, 428, 471, 472, 473, 474, 530, 531, 532, 605, 616, 648, 651, 655, 656, 657, 659, 660, 675, 714, 796, 833, 840, 846, 848, 850, 852, 859, 860, 869, 928, 932, 969, 970, 984, 996, 997, 998, 999, 1000, 1057, 1096, 1100, 1102, 1103, 1110, 1112

Fransiskan; 628, 724, 725, 850, 881, 897, 911

Friuli; 24, 39, 40, 113, 556

Fusta; 49, 50, 55, 59, 60, 73, 90, 92, 102, 126, 184, 191, 192, 199, 209, 296, 318, 402, 486, 631, 786, 787

G

Galata; 26, 565, 688, 698, 716, 723, 795, 835, 849, 850, 911, 913, 921, 924, 932

Garp Ocakları; 1077, 1078, 1098

Gelibolu; 33, 46, 69, 171, 202, 209, 220, 333, 337, 455, 508, 510, 560, 563, 836, 908, 909, 996

Girinata; 159, 160, 170

Giacomo Malatesta; 187, 192, 193

Giacomo Ragazoni; 185, 186

Giacomo Soranzo; 203, 223, 244, 279

Giorgio Giustinian; 555, 677

Giovanni Correr; 224, 247, 284

Giovanni della Lingua; 28

Giovanni Donà; 1011

Giovanni Ralli; 1062, 1081, 1090

Girit; 30, 160, 177, 273, 274, 283, 323, 324, 347, 400, 411, 439, 457, 461, 484, 493, 498, 500, 511, 525, 526, 552, 553, 592, 610, 747, 789, 817, 821, 830, 832, 849, 867, 892, 900, 956, 961, 963, 964, 1073, 1083, 1106, 1118

Girolamo Cappello; 419

Girolamo Vignola; 877

Girolamo Zulian; 1105

Gül Ömer Bey; 610, 613

Gümrük; 28, 168, 208, 217, 237, 291, 321, 354, 357, 358, 394, 408, 462, 463, 493,

494, 496, 512, 532, 536, 552, 567, 609, 618, 684, 699, 720, 842, 843, 866, 867, 880, 946, 966, 967, 975, 1022, 1065, 1068, 1100, 1115

Gürcistan; 117, 131, 380, 756, 886, 984, 1108

Gürcü Mehmed Paşa; 569, 591, 596, 597, 598, 615, 616, 617, 618, 620, 621, 622, 623, 624, 639, 640

H

Hadım Hafız Ahmed Paşa; 430

Hadım Mesih Mehmed Paşa; 365, 377, 407

Halep; 29, 67, 91, 93, 137, 173, 191, 215, 257, 336, 436, 492, 522, 547, 567, 618, 628, 629, 659, 669, 684, 697, 699, 737, 768

Haraçgüzâr; 67, 116, 204, 219, 227, 270, 287, 295, 338, 381, 405, 481, 526, 531, 580, 604, 733, 861, 862

Harem-i Hümayûn; 366, 423, 923

Harp nizamı; 143

Haseki; 211, 212, 690, 694, 695, 704, 810

Hazar Denizi; 233, 332, 380, 383, 384, 389, 398, 983, 984, 992, 1040, 1051

Hazîne-i Birûn; 511, 568

Hazîne-i Mirî; 511

Hindistan; 233, 389, 392, 668, 968, 1051

Hint Okyanusu; 335, 380, 381, 822

Hollanda; 472, 714, 796, 840, 850, 860, 866, 868, 968, 971, 973, 999, 1051, 1069, 1093, 1100, 1102, 1111

Horasan; 233, 309, 380, 381, 1117

Hotin Kalesi; 561, 581, 662

Hürmüz; 198, 233, 269, 389, 668

Hız. Muhammed; 148, 235, 309, 370, 371, 583, 757, 805, 822, 824, 825, 826, 920, 921, 924, 925, 983, 987, 988, 1014, 1015, 1029

I

I. Elizabeth; 393

I. Ferdinand; 1106

II. Mehmed (Fatih); 24

I. Petro; 983, 990

İ

İdil (Volga) Nehri; 397

İnebahtı; 42, 209, 220, 261, 351, 400, 404, 454, 484, 499, 584, 610, 620, 786, 897, 898

İran; 72, 79, 81, 83, 84, 87, 94, 95, 97, 99, 127, 128, 131, 133, 137, 139, 143, 178, 196, 204, 216, 217, 222, 227, 232, 233, 234, 235, 236, 255, 256, 258, 259, 260, 263, 264, 269, 275, 281, 288, 289, 292, 293, 294, 296, 299, 301, 302, 303, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 335, 336, 337, 343, 345, 354, 357, 358, 364, 365, 371, 374, 375, 378, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 392, 393, 396, 397, 398, 399, 411, 412, 413, 414, 438, 450, 453, 463, 466, 481, 482, 483, 492, 507, 512, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 531, 543, 547, 555, 556, 559, 570, 583, 584, 594, 595, 627, 628, 629, 633, 637, 638, 644, 646, 664, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 681, 684, 687, 696, 714, 811, 812, 814, 821, 822, 847, 848, 858, 863, 864, 942, 951, 954, 966, 967, 969, 971, 982, 983, 984, 985, 987, 989, 990, 991, 992, 997, 998, 999, 1005, 1028, 1029, 1045, 1051

İskender Bey; 118

İskenderiye; 38, 58, 87, 145, 173, 220, 257, 455, 460, 461, 493, 497, 501, 508, 510, 516, 524, 528, 530, 532, 833, 974, 1021, 1022, 1102

İskender Paşa; 202, 436

İspanya Kralı; 170, 174, 236, 237, 275, 298, 315, 317, 318, 321, 360, 362, 385, 389, 390, 392, 393, 394, 412, 431, 463, 473, 475, 476, 488, 530, 652, 653, 661

İstanbul; 15, 16, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 36, 38, 39, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 58, 59, 61, 69, 71, 82, 83, 85, 88, 93, 98, 104, 106, 111, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 136, 153, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 171, 176, 177, 178, 185, 187, 188, 190, 191, 193, 195, 200, 201, 202, 203, 204, 208, 210, 212, 213, 214, 215, 217, 219, 220, 224, 225, 226, 227, 228, 231,

236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 244, 247, 251, 254, 255, 256, 259, 260, 267, 272, 273, 274, 279, 281, 283, 285, 287, 290, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 312, 313, 314, 317, 322, 323, 324, 325, 328, 329, 331, 333, 335, 337, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 352, 353, 355, 359, 361, 363, 365, 371, 386, 390, 394, 395, 419, 420, 423, 426, 428, 429, 430, 435, 436, 438, 440, 443, 445, 453, 455, 460, 461, 463, 464, 465, 469, 470, 472, 476, 477, 480, 481, 484, 486, 489, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 503, 507, 509, 510, 516, 517, 520, 523, 528, 529, 530, 548, 549, 550, 551, 552, 555, 556, 557, 560, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 571, 573, 576, 577, 578, 581, 582, 584, 592, 593, 594, 595, 598, 604, 610, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 623, 629, 630, 637, 645, 646, 647, 653, 655, 657, 663, 664, 666, 669, 672, 676, 677, 679, 684, 687, 688, 696, 698, 699, 701, 708, 711, 714, 716, 717, 719, 720, 723, 725, 726, 728, 729, 771, 783, 784, 786, 787, 789, 790, 791, 792, 795, 797, 798, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 809, 810, 812, 814, 816, 819, 820, 821, 828, 830, 831, 832, 835, 836, 837, 838, 840, 842, 844, 847, 848, 849, 852, 853, 854, 855, 856, 859, 860, 861, 862, 864, 866, 867, 869, 875, 877, 878, 887, 896, 898, 899, 905, 906, 908, 910, 912, 914, 920, 921, 924, 927, 929, 932, 933, 934, 935, 937, 939, 943, 948, 950, 952, 955, 956, 958, 961, 966, 967, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 978, 979, 980, 981, 987, 993, 996, 997, 998, 1002, 1006, 1007, 1019, 1021, 1025, 1028, 1037, 1041, 1045, 1049, 1050, 1054, 1057, 1058, 1059, 1060, 1064, 1066, 1078, 1083, 1084, 1094, 1095, 1096, 1101, 1102, 1105, 1108, 1109, 1110, 1113, 1114, 1115, 1117

İsveç; 651, 664, 966, 1056, 1074, 1109, 1110, 1111, 1119

İşkodra; 117, 118, 124, 1005, 1099, 1100

İşkodra Paşası; 1098, 1099

İtalya; 15, 23, 24, 29, 31, 38, 39, 59, 115, 117, 189, 194, 219, 271, 318, 327, 344, 364, 374, 394, 413, 461, 471, 518, 526, 529, 619, 649, 650, 651, 652, 654, 660, 664,

- 675, 683, 684, 819, 847, 894, 905, 931,
976, 978, 1000, 1048, 1051, 1058, 1083,
1085, 1089, 1092, 1093, 1105
- İzmir; 507, 508, 549, 551, 563, 711, 836, 837,
860, 866, 867, 887, 899, 907, 966, 968,
969, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 979,
980, 981, 1046, 1084, 1115
- J**
- Julio Croce; 173
- K**
- Kadı; 64, 68, 74, 76, 77, 84, 90, 91, 95, 121,
129, 136, 149, 166, 167, 171, 188, 189,
190, 195, 200, 201, 203, 205, 208, 211,
212, 213, 215, 222, 249, 254, 264, 272,
285, 286, 287, 289, 300, 301, 305, 313,
353, 358, 366, 367, 368, 369, 370, 373,
374, 377, 384, 394, 410, 420, 421, 423,
425, 427, 442, 446, 447, 448, 462, 465,
466, 486, 506, 508, 513, 538, 539, 544,
545, 547, 549, 550, 557, 559, 573, 574,
576, 577, 583, 593, 594, 597, 598, 602,
606, 607, 609, 624, 625, 626, 627, 640,
641, 682, 688, 689, 690, 691, 692, 716,
718, 721, 737, 762, 796, 797, 807, 809,
810, 814, 816, 825, 827, 844, 881, 899,
900, 903, 907, 908, 923, 926, 938, 953,
1014, 1015, 1025, 1026, 1043, 1047,
1051, 1057, 1061, 1062, 1064, 1065, 1092
- Kadırga; 33, 50, 55, 69, 80, 102, 103, 112,
113, 115, 117, 145, 146, 147, 148, 158,
159, 160, 162, 170, 171, 174, 175, 176,
177, 183, 184, 185, 186, 188, 189, 190,
191, 192, 193, 194, 195, 198, 199, 201,
202, 207, 208, 209, 217, 219, 220, 221,
227, 228, 237, 238, 241, 259, 261, 262,
269, 271, 273, 277, 282, 283, 294, 296,
298, 299, 316, 318, 320, 321, 322, 327,
328, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 357,
365, 386, 388, 392, 393, 399, 402, 407,
412, 414, 417, 423, 454, 455, 456, 473,
480, 481, 487, 498, 499, 508, 509, 510,
511, 518, 524, 525, 526, 527, 529, 546,
553, 562, 563, 564, 565, 566, 585, 602,
604, 607, 610, 611, 621, 622, 623, 624,
625, 627, 633, 635, 636, 637, 653, 661,
663, 664, 666, 673, 709, 726, 824, 832,
835, 837, 838, 839, 840, 855, 860, 890,
891, 895, 905, 906, 907, 908, 909, 910,
932, 933, 955, 1019, 1020, 1021, 1074,
1083, 1088
- Kahire; 38, 67, 123, 124, 137, 149, 168, 176,
215, 257, 267, 301, 306, 307, 341, 388,
392, 430, 436, 438, 458, 464, 511, 549,
560, 566, 567, 570, 591, 596, 634, 682,
694, 697, 699, 753, 824, 845, 921, 962,
968, 1022, 1068
- Kale; 58, 79, 84, 174, 309, 383, 385, 386, 394,
522, 548, 623, 668, 686, 728, 733, 734,
735, 736, 737, 761, 762, 767, 768, 769,
770, 773, 775, 830, 831, 832, 833, 840,
853, 854, 860, 882, 884, 890, 892, 893,
896, 897, 898, 903, 905, 962, 963, 1039,
1051, 1073, 1093
- Kalyon; 145, 346, 478, 508, 509, 524, 525,
529, 532, 563, 670, 673, 832, 833, 835,
836, 837, 838, 839, 840, 844, 855, 878,
899, 906, 932, 933, 960, 962, 996, 1001,
1019, 1020, 1021, 1022, 1048, 1052,
1067, 1075, 1076, 1077, 1078, 1083,
1088, 1092, 1119
- Kandiye; 36, 71, 160, 164, 169, 170, 171, 188,
208, 238, 273, 411, 566, 818, 900, 1073
- Kantakuzenos; 189, 190
- Kanûnî; 97
- Kaplan Giray Han; 992
- Kaptan-ı Derya; 88, 89, 91, 92, 94, 99, 145,
147, 159, 160, 170, 178, 180, 184, 185,
190, 193, 195, 198, 206, 220, 221, 228,
261, 262, 263, 272, 277, 283, 286, 294,
296, 297, 298, 299, 317, 318, 321, 324,
337, 349, 356, 360, 362, 370, 390, 391,
407, 412, 429, 430, 431, 432, 433, 434,
455, 476, 477, 478, 488, 490, 507, 508,
509, 518, 533, 534, 535, 565, 613, 623,
629, 630, 633, 641, 686, 692, 694, 698,
710, 724, 837, 841, 893, 907, 917, 948,
960, 1021, 1022
- Karadağ; 118, 221, 313, 367, 868, 1085, 1099
- Karadeniz; 15, 24, 48, 69, 95, 104, 117, 125,
126, 131, 137, 145, 147, 160, 170, 207,
208, 209, 219, 251, 255, 261, 287, 294,
296, 298, 334, 336, 346, 347, 350, 352,
361, 383, 384, 389, 390, 394, 397, 455,

- 509, 510, 526, 555, 562, 563, 565, 580, 584, 622, 645, 646, 654, 662, 663, 664, 665, 669, 672, 688, 725, 726, 756, 831, 835, 839, 840, 886, 929, 933, 934, 935, 936, 937, 962, 1021, 1037, 1039, 1040, 1041, 1047, 1048, 1051, 1052, 1054, 1055, 1070, 1076, 1085, 1092, 1102, 1107, 1108, 1109, 1110, 1112
- Karamürsel; 170, 346, 390, 439, 509, 529, 563, 666
- Karlofça Antlaşması; 26, 27, 802, 872, 1107
- Kayzer; 37, 38, 179, 252, 254, 271, 316, 320, 355, 393, 464, 471, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 675, 732, 734, 739, 740, 742, 760, 769, 774, 775, 782, 821, 824, 852, 857, 862, 944, 972, 973, 974, 991, 993, 994, 995, 996, 997, 1000, 1056, 1089, 1097, 1109
- Kebin; 249, 266, 291, 544
- Kefe; 45, 46, 47, 49, 51, 131, 204, 206, 207, 209, 252, 254, 336, 390, 483, 484, 492, 697, 1039, 1042, 1044
- Kefen; 249, 291, 544, 734, 824
- Kıbrıs; 29, 65, 158, 159, 160, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 183, 184, 188, 189, 190, 194, 203, 208, 217, 220, 221, 230, 274, 302, 312, 323, 327, 336, 378, 399, 400, 443, 455, 529, 563, 567, 613, 623, 631, 653, 666, 673, 697, 699, 974
- Klis Sancakbeyi; 76, 86
- Koca Yûsuf Paşa; 1108
- Konsolos; 25, 87, 91, 92, 436, 477, 484, 492, 493, 497, 500, 614, 615, 618, 628, 629, 659, 866, 868, 897, 973, 976, 1046, 1053, 1084, 1099, 1100
- Kont di Rochandolph; 82
- Korfu; 36, 79, 115, 160, 164, 169, 170, 171, 198, 241, 272, 273, 323, 324, 400, 500, 501, 525, 877, 878, 888, 889, 890, 891, 893, 895, 896, 898, 1001, 1002, 1081, 1085, 1086, 1089, 1093
- Korsan; 34, 36, 37, 58, 69, 81, 87, 88, 89, 91, 103, 163, 259, 277, 315, 331, 342, 350, 427, 432, 455, 472, 473, 477, 478, 485, 510, 516, 525, 528, 529, 532, 549, 564, 631, 639, 655, 658, 659, 661, 663, 666, 673, 726, 727, 787, 793, 832, 840, 841, 864, 899, 974, 975, 1083, 1098
- Kotor; 72, 73, 84, 116, 160, 164, 168, 169, 174, 888, 1087, 1098, 1099
- Köle; 37, 47, 82, 84, 120, 135, 146, 151, 184, 192, 217, 220, 227, 228, 254, 262, 263, 287, 292, 297, 298, 299, 310, 340, 342, 347, 349, 350, 351, 353, 372, 373, 377, 405, 452, 456, 489, 504, 509, 536, 537, 541, 545, 564, 646, 709, 710, 746, 762, 812, 825, 828, 837, 838, 839, 1020, 1038, 1049, 1076
- Köprülü Ahmed Paşa; 780
- Köprülü Mehmed Paşa; 784, 813, 907
- Kösem Sultan; 593, 598, 599, 639, 690
- Kubat Çavuş; 157, 165, 172, 173, 178, 188
- Kur'ân-ı Kerim; 148, 572, 816, 825, 940, 949, 951, 986, 987, 1059, 1107, 1116
- Kutsal Roma-Germen İmparatoru; 96, 178, 185, 187, 192, 222, 229, 237, 253, 336, 338, 362, 391, 412, 464, 484, 495, 519, 521, 608, 625, 647, 648, 656, 660, 714, 732, 771, 993, 1036, 1037, 1056, 1090, 1096, 1102, 1118

L

- Lala Mustafa Paşa; 394
- Lehistan; 161, 178, 179, 187, 192, 201, 207, 208, 224, 225, 231, 236, 237, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 270, 285, 295, 318, 319, 320, 336, 386, 387, 394, 395, 396, 397, 463, 479, 480, 484, 518, 526, 530, 531, 557, 561, 571, 580, 581, 583, 584, 585, 599, 608, 609, 610, 646, 647, 654, 662, 664, 665, 686, 696, 705, 725, 726, 752, 755, 772, 773, 854, 855, 862, 963, 996, 1040, 1056, 1081
- Leopold; 651, 851, 1107
- Limni Adası; 215, 1077
- Lorenzo Bernardo; 331, 367
- Lorraine Dükü; 737, 742, 751, 752, 769
- Ludovico Marucini; 183, 186
- Luteryen; 211

M

Macaristan; 43, 44, 96, 128, 131, 200, 202, 222, 227, 235, 251, 252, 270, 271, 282, 299, 316, 336, 337, 342, 345, 355, 391, 396, 410, 412, 428, 435, 436, 453, 466, 469, 470, 471, 474, 475, 481, 482, 483, 484, 512, 517, 519, 547, 556, 648, 660, 667, 703, 729, 731, 748, 802, 812, 821, 824, 852, 869, 944, 972, 996, 1056, 1106, 1107, 1110, 1117

Macaristan Kralı Vladislav; 343

Magosa; 170, 180, 187, 189, 207, 208

Mağrib; 131, 132, 136, 159, 170, 177, 192, 209, 217, 218, 227, 257, 293, 296, 298, 318, 321, 323, 335, 336, 337, 342, 346, 349, 350, 371, 375, 390, 455, 458, 472, 473, 474, 492, 515, 516, 545, 555, 556, 559, 560, 564, 567, 631, 643, 655, 658, 661, 672, 673, 674, 675, 690, 701, 814, 833, 836, 837, 864, 865, 868, 924, 926, 962, 1006, 1023, 1027, 1078, 1098, 1106

Makedonya; 123, 126, 131, 215, 343, 516, 696, 908, 1106

Malta; 159, 175, 176, 177, 180, 186, 271, 386, 392, 466, 525, 526, 527, 621, 665, 666, 840, 860, 868, 960, 1077, 1088

Manisa; 45, 53, 98, 215, 523, 779

Marcantonio Barbaro; 183

Marcantonio Donini; 153

Maria Theresia; 1107

Marmara Adası; 125, 212, 909

Marmara Denizi; 125, 212, 277

Marquis de Bonnac; 932, 984, 997, 998

Mavna; 87, 184, 189, 193, 195, 199, 208, 219, 227, 261, 296, 346, 509, 584, 610, 890

Mavrokordatos; 1061, 1062

Megali İdea; 1057

Mekkî Mehmed Efendi; 1115

Mengli Giray Han; 992

Meriç Nehri; 47, 122, 123, 580

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa; 729

Mısır; 64, 128, 131, 168, 215, 335, 336, 353, 356, 458, 509, 516, 528, 529, 532, 555, 556, 559, 560, 563, 567, 753, 779, 820,

821, 822, 833, 840, 845, 846, 927, 1021, 1022, 1064, 1102, 1118, 1119

Midilli; 145, 220, 904, 956, 962, 1021

Mikonos Adası; 58

Modon; 37, 91, 203, 343, 610, 898, 963

Moskova; 178, 204, 216, 252, 253, 254, 270, 319, 336, 389, 390, 395, 397, 398, 463, 480, 665, 714, 726, 831, 838, 853, 854, 855, 857, 861, 862, 863, 948, 962, 984, 986, 987, 989, 990, 992, 994, 998, 1048, 1051, 1053, 1092, 1108, 1110, 1119

Mukataa; 711, 712

Murtaza Paşa; 618, 623, 624, 625

N

Napoli; 211, 219, 323, 329, 526, 616, 617, 1112

Napoli Krallığı; 616, 860

Nef; 734, 832

Nicolò Michiel; 111

Nicolò Zustignan; 36, 42

Niğbolu; 51, 121

Nil Nehri; 353, 822

Nür Banû Sultan; 422

O

Ordu Nizamı; 141, 682

Ottaviano Bon; 503

Ö

Ösek; 731, 732, 771, 772

Özbekistan; 483, 531

Özi; 337, 386, 394, 840, 854, 1039, 1040, 1049, 1073

P

Palandaria; 160, 170, 219, 346

Palanka; 731, 733, 734, 737, 738, 747, 764, 768

Papalık; 174, 331, 460, 470, 527, 644, 647, 651, 653, 658, 662, 860, 881, 1083, 1088

Pasarofça Antlaşması; 24, 944, 996, 1091, 1103

Pausaniou'nun Hazinesi; 779

Pegola; 158

Pera; 26, 27, 28, 29, 31, 64, 73, 80, 85, 102, 125, 126, 127, 128, 145, 160, 173, 184, 188, 191, 202, 203, 207, 209, 211, 212, 219, 220, 240, 255, 283, 297, 306, 337, 414, 415, 461, 493, 495, 523, 564, 656, 657, 687, 688, 849, 850, 868, 920, 921, 924, 928, 932, 1040, 1059, 1060, 1078, 1091, 1095, 1102

Pertev Paşa; 130, 176, 185, 190, 195

Pietro Dalla Porta; 154

Pietro Zen; 106

Piyale Paşa; 159, 178, 180, 198, 221, 276, 306, 363, 434, 440

Podestà; 136, 368, 880, 882

Polaklar; 224, 227, 231, 236, 252, 253, 254, 270, 319

Polonya; 28, 1081, 1110

Portekiz; 211, 298, 318, 389, 668, 1088

Portekiz Kralı; 269, 391

Pregadi Konseyi; 33

Prens Rákóczi; 852, 997

Procuratore; 223, 244, 245

Provveditore; 30, 164, 170, 241, 407, 417, 500, 620

Prusya; 891, 999, 1056, 1057, 1086, 1109, 1110, 1111, 1112

R

Raab Nehri; 733, 735, 736, 737, 738

Rabi Salamon; 187

Rettore; 59, 164, 188, 283, 330, 439, 477, 537, 764

Revani; 313, 519, 684, 932, 933

Riyâle; 837, 908, 958, 960

Rodos; 37, 68, 79, 80, 103, 145, 159, 207, 220, 361, 455, 565, 566, 567, 592, 822, 839, 896, 958, 962, 1021

Rum; 124, 125, 137, 177, 203, 206, 212, 214, 217, 219, 262, 285, 333, 335, 336, 337,

346, 347, 352, 355, 356, 367, 389, 415, 416, 423, 434, 459, 460, 461, 506, 511, 518, 563, 592, 646, 690, 691, 696, 717, 718, 724, 780, 835, 837, 842, 847, 848, 861, 868, 873, 875, 885, 892, 895, 905, 908, 909, 910, 914, 923, 933, 934, 936, 938, 997, 1000, 1015, 1019, 1036, 1040, 1041, 1045, 1054, 1055, 1060, 1064, 1065, 1090, 1091, 1092, 1119

Rumeli; 34, 45, 47, 49, 51, 55, 57, 63, 64, 67, 68, 98, 99, 100, 101, 104, 133, 135, 136, 142, 143, 146, 190, 192, 200, 203, 218, 221, 226, 229, 257, 258, 268, 270, 292, 293, 301, 303, 306, 308, 335, 337, 341, 343, 345, 351, 363, 371, 390, 407, 408, 446, 449, 453, 465, 506, 509, 512, 519, 521, 536, 537, 556, 558, 559, 564, 577, 585, 591, 607, 633, 636, 653, 696, 697, 698, 699, 703, 704, 711, 731, 738, 747, 749, 764, 768, 773, 805, 807, 818, 824, 835, 836, 840, 847, 901, 907, 908, 909, 917, 925, 932, 936, 937, 955, 966, 1000, 1025, 1026, 1035, 1039, 1055, 1065, 1073, 1109, 1117

Rumeli Beylerbeyliği; 337, 697

Ruslar; 394, 564, 725, 726, 985, 1036, 1037, 1038, 1039, 1041, 1042, 1044, 1045, 1046, 1048, 1049, 1051, 1052, 1053, 1054, 1056, 1058, 1059, 1060, 1063, 1070, 1071, 1074, 1076, 1078, 1080, 1085, 1088, 1091, 1100, 1102, 1103, 1119, 1120

Rüstem Paşa; 74, 77, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 94, 97, 98, 99, 102, 104, 105, 106, 109, 124, 129, 133, 134, 135, 229, 230, 245, 276, 300, 302, 425, 448

S

Sabba Reis; 77, 87, 88, 89, 90, 92, 94

Sâdâbâd; 927, 929, 931, 934, 938, 969

Safevi; 38, 41, 46, 48, 57, 58, 72, 82, 83, 91, 94, 95, 96, 139, 143, 222, 224, 231, 232, 233, 235, 236, 388

Safiye Sultan; 291, 365, 366, 420, 423, 539

Sakız; 65, 220, 431, 454, 475, 481, 614, 621, 653, 833, 835, 864, 903, 912, 969, 1075

San Marco Meydanı; 285

Saray-ı Hümâyûn; 98, 128, 193, 212, 221, 298, 303, 444, 511, 512, 537, 687, 712, 923

Selanik; 36, 59, 201, 283, 345, 563, 835, 846, 905, 1115

Serdâr-ı Ekrem; 294, 307, 308, 311, 315, 364, 426, 438

Sinop; 209, 835, 936, 957, 958, 959, 961, 1021

Sipahi; 39, 40, 46, 63, 64, 68, 93, 102, 132, 137, 141, 143, 169, 176, 187, 191, 205, 212, 218, 219, 220, 226, 227, 228, 235, 258, 267, 268, 270, 292, 293, 308, 321, 339, 340, 341, 342, 349, 354, 442, 443, 451, 452, 453, 506, 507, 510, 514, 536, 558, 559, 560, 565, 570, 580, 584, 585, 587, 590, 612, 616, 630, 663, 682, 683, 684, 699, 702, 703, 707, 727, 728, 734, 735, 749, 755, 767, 780, 783, 826, 827, 828, 843, 913, 921, 925, 1016, 1017, 1066, 1085, 1116, 1117

Solak; 59, 62, 68, 132, 344, 705, 922

Soldo; 344, 345, 1016, 1023

Sultan Ahmed; 38, 51, 52, 53, 57, 503, 598, 600, 679, 806, 808, 810, 921, 940

Sultan Bayezid; 56, 57, 98, 128, 130, 176, 232, 679

Sultan (III.) Ahmed; 1025

Sultan (III.) Murad; 223, 258, 302, 306, 308, 332, 358, 359, 377, 435, 441, 447, 450, 466, 482, 513

Sultan (II.) Mustafa; 802, 812, 940

Sultan (I.) Selim; 139, 143, 159, 222, 343, 356, 821

Sultan (IV.) Mehmed; 812

Sultan (IV.) Murad; 569, 578, 591, 592, 593, 615, 639, 667, 672, 679, 689, 989, 1069

Sultan Korkud; 38, 53, 54, 55

Sultan Murad; 128, 221, 225, 248, 288, 333, 336, 422, 447, 506, 591, 593, 594, 595, 596, 599, 615, 679

Süleymaniye Camii; 127, 212, 214, 424

Süvari birliği; 141, 218, 229, 293, 309, 310, 341, 381, 556, 558, 559, 735, 736, 749, 826, 925, 1016, 1041, 1070

Ş

Şahin Giray Han; 663, 664, 669, 671, 672, 1038

Şah İsmail; 139, 143, 232, 255, 309, 311, 380, 388

Şahkulu Kalfa; 46

Şah Tahmasb; 232, 983, 987, 989

Şam; 67, 137, 173, 197, 336, 337, 366, 438, 560, 567, 646, 697, 699, 807, 923, 927, 950, 983, 997, 1066

Şehzade Murad; 206

Şehzade Selim; 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 216, 1113

Şeyhülislam; 149, 159, 200, 248, 266, 369, 593, 611, 636, 722

Şibenik; 86, 87, 244, 623

T

Tatarlar; 46, 122, 128, 133, 139, 204, 218, 227, 251, 252, 253, 254, 270, 295, 306, 319, 320, 346, 373, 383, 384, 389, 390, 395, 396, 397, 481, 483, 517, 526, 531, 556, 574, 646, 662, 669, 670, 671, 672, 674, 705, 706, 737, 738, 739, 751, 752, 770, 838, 853, 854, 862, 863, 864, 962, 963, 983, 992, 1037, 1038, 1039, 1040, 1043, 1044, 1045, 1047, 1049, 1054, 1056, 1092, 1096

Tebriz; 96, 232, 233, 309, 336, 337, 365, 375, 381, 384, 385, 388, 389, 481, 519, 627, 933, 986

Temeşvar; 137, 204, 218, 337, 697, 764, 963

Temeşvarlı Ahmed Paşa; 753

Tersane; 28, 68, 69, 102, 144, 145, 146, 158, 159, 169, 189, 193, 195, 207, 208, 209, 219, 220, 227, 228, 249, 261, 262, 267, 296, 297, 299, 322, 337, 346, 347, 348, 352, 357, 358, 411, 412, 454, 455, 456, 461, 487, 508, 509, 518, 534, 535, 552, 553, 562, 563, 564, 565, 627, 631, 666, 708, 833, 834, 835, 836, 837, 839, 841, 901, 906, 908, 911, 926, 931, 932, 934, 948, 955, 956, 957, 959, 960, 1019, 1020, 1021, 1022, 1047, 1049, 1055, 1066, 1075, 1076, 1077, 1078, 1119

Tımar; 51, 64, 68, 102, 132, 133, 135, 137, 138, 218, 219, 220, 226, 228, 230, 233, 258, 267, 268, 291, 292, 293, 302, 314, 336, 337, 339, 340, 341, 354, 382, 424, 451, 452, 453, 454, 464, 507, 516, 530, 558, 559, 560, 565, 617, 618, 675, 699, 703, 704, 826, 827, 842, 1016, 1017, 1024, 1044, 1068, 1115

Tımarlı Sipahiler; 292, 293, 302, 314, 451, 453, 506, 558, 559, 699, 728

Tommaso Contarini; 61, 414

Tommaso Mocenigo; 67

Tommaso Tarsia; 729, 874

Topçu Birliği; 622, 904, 925, 931, 932, 934, 959, 962, 964, 1017, 1066

Tophane; 207, 249, 298, 831, 836, 911, 913, 914, 916, 932, 934, 959

Toskana Dukalığı; 23

Tökeli; 731, 732, 733, 737, 739, 740, 751, 752, 764, 781, 852

Trablusgarp; 131, 336, 567, 864, 1006

Trabzon; 44, 45, 95, 209, 217, 336, 352, 508, 563, 567, 669, 697

Trieste; 616, 729, 880, 881, 1046, 1089

Tuna Nehri; 47, 50, 51, 121, 271, 518, 526, 556, 567, 739, 745, 751, 752, 753, 755, 767, 768, 963, 972, 993, 1045, 1046, 1047

Tunus; 177, 227, 236, 336, 378, 567, 610, 631, 639, 666, 672, 674, 864, 962, 1006, 1098, 1100, 1111

Tunus Harbi; 1098

Turgut Reis; 87, 90, 103, 177

Türk; 12, 15, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 84, 89, 107, 117, 120, 121, 125, 126, 127, 131, 175, 197, 198, 204, 205, 222, 233, 235, 249, 285, 291, 326, 327, 332, 333, 335, 338, 382, 384, 393, 413, 415, 416, 437, 495, 500, 507, 616, 699, 721, 822, 832, 873, 913, 923, 935, 936, 938, 996, 1056, 1115

U

Ulak; 45, 47, 48, 52, 53, 86, 89, 158, 190, 194, 662, 773, 895, 912, 914, 1089, 1098

Uluç (Kılıç) Ali Paşa; 190

Uskok; 72, 75, 76, 316, 320, 394, 399, 526, 546, 548, 663

Utanaç Taşı; 787

Uyvar; 767

Uzun Hasan; 388

Ü

Üç Beyler; 154, 155, 501

Üsküdar; 82, 85, 126, 129, 199, 202, 290, 426, 523, 585, 591, 688, 921, 929, 938, 967

Üsküp; 120, 192

V

Valide Sultan; 205, 206, 250, 265, 307, 803, 806, 810, 812, 824, 842, 849, 855, 943

Valtellina Harbi; 616, 648

Vardar; 120

Varna; 47, 49, 209, 835, 1073

Vatikan; 331

Veba; 27, 100, 109, 188, 199, 227, 238, 240, 241, 254, 255, 261, 262, 351, 371, 375, 500, 501, 590, 687, 724, 820, 905, 967, 1065

Venedik; 11, 15, 16, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 36, 61, 67, 71, 79, 106, 111, 114, 116, 120, 145, 146, 153, 155, 157, 161, 167, 172, 174, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 196, 198, 201, 202, 203, 204, 205, 207, 211, 217, 222, 223, 224, 237, 242, 244, 247, 259, 260, 273, 277, 279, 282, 285, 299, 318, 322, 324, 325, 328, 334, 338, 342, 350, 355, 367, 388, 389, 398, 400, 401, 402, 403, 407, 409, 411, 412, 414, 415, 416, 435, 441, 442, 446, 455, 456, 475, 492, 493, 494, 495, 496, 503, 510, 532, 537, 546, 548, 549, 550, 551, 555, 557, 567, 580, 604, 606, 617, 618, 623, 655, 670, 676, 677, 683, 695, 699, 703, 714, 715, 724, 729, 764, 773, 774, 775, 776, 779, 786, 787, 788, 789, 793, 801, 831, 832, 837, 838, 857, 864, 865, 866, 867, 868, 872, 874, 875, 877, 878, 879, 880, 881, 883, 887, 889, 890, 891, 893, 894, 895, 896, 899, 905, 906, 907, 911, 912, 913, 914,

- 915, 916, 919, 920, 928, 935, 939, 961, 968, 969, 970, 971, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 981, 995, 1000, 1003, 1007, 1009, 1011, 1016, 1021, 1023, 1030, 1031, 1032, 1033, 1035, 1036, 1037, 1045, 1046, 1047, 1048, 1052, 1053, 1058, 1059, 1062, 1068, 1069, 1073, 1075, 1077, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1087, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1098, 1099, 1100, 1102, 1104, 1105, 1109
- Venedik Devlet Arşivi; 71, 111, 153, 157, 183, 201, 217, 223, 247, 279, 503, 555, 677, 801, 939, 1011, 1035, 1095, 1105
- Venedik Körfezi; 185, 334, 342, 402, 407, 546
- Venedik Senatosu; 16, 19, 20, 30, 242
- Viyana; 23, 226, 729, 732, 737, 738, 739, 740, 742, 743, 745, 746, 747, 754, 755, 758, 760, 764, 766, 767, 769, 771, 774, 776, 821, 829, 847, 852, 857, 859, 972, 973, 987, 993, 1000, 1056, 1089, 1107, 1108, 1111
- Viyana Kuşatması; 729, 732, 739, 755, 766, 829, 1000
- Y**
- Yahudi; 120, 121, 127, 146, 149, 195, 197, 205, 210, 211, 254, 285, 304, 344, 354, 361, 362, 366, 403, 407, 410, 412, 423, 434, 436, 439, 440, 459, 461, 462, 463, 486, 487, 488, 493, 494, 545, 550, 646, 653, 692, 717, 718, 842, 843, 848, 891, 936, 938, 1064
- Yanikkale; 435, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 743, 761, 762, 767
- Yedi Kule Zindanı; 189
- Yemen; 176, 178, 179, 215, 216, 221, 335, 336, 337, 356, 458, 697
- Yemişçi Hasan Paşa; 435, 441, 471
- Yeniçeri; 23, 27, 38, 39, 44, 46, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 63, 68, 88, 91, 93, 97, 101, 102, 130, 132, 134, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 148, 150, 151, 168, 177, 178, 188, 189, 190, 192, 196, 197, 203, 205, 219, 220, 221, 222, 227, 228, 261, 268, 270, 286, 288, 293, 294, 295, 297, 303, 306, 307, 308, 311, 314, 321, 342, 343, 344, 349, 368, 374, 391, 434, 435, 443, 448, 449, 450, 451, 506, 507, 514, 533, 534, 535, 537, 556, 557, 558, 565, 570, 580, 582, 584, 585, 587, 588, 591, 593, 594, 598, 612, 613, 614, 615, 620, 622, 628, 638, 663, 681, 682, 684, 686, 700, 701, 702, 703, 704, 706, 710, 712, 727, 728, 731, 732, 734, 735, 736, 737, 738, 743, 744, 749, 753, 755, 760, 764, 766, 771, 777, 778, 779, 781, 782, 791, 804, 806, 826, 827, 828, 829, 836, 843, 904, 905, 908, 911, 912, 913, 914, 917, 920, 921, 924, 925, 927, 942, 948, 949, 1015, 1016, 1017, 1027, 1055, 1066, 1068, 1072, 1078, 1080, 1106, 1116, 1117
- Yeşilköy; 193, 910
- Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi; 928
- Z**
- Zadar; 33, 72, 73, 74, 77, 86, 90, 91, 94, 108, 113, 114, 241, 242, 243, 244, 540, 899, 1002
- Zadarlı Ömer Ağa; 444
- Zakala; 955
- Zal Mahmud; 230
- Zante; 65, 171, 229, 299, 323, 355, 477, 637, 802, 891
- Zigetvar; 131, 175, 177, 204, 466, 665, 732, 733
- Zigetvar Seferi; 176, 178, 268

Osmanlı İmparatorluğu ile Anadolu Coğrafyasına “Turchia” ismini veren İtalyanlar arasındaki ilişkiler oldukça erken dönemden itibaren başlamıştır. Özellikle bu hususta İtalyan şehir devletleri içerisinde Venedik Cumhuriyetini ayrı bir yere koymak gerekmektedir. 11. Yüzyıldan itibaren Anadolu coğrafyasına gelerek burayı yurt yapan Türklerin, Bizans tebaası olan değişik etnik gruplara ve dinlere bağlı yerli halk dışında karşılaştıkları Avrupalıların başında İtalyanların geldiği bilinen bir gerçektir. Özellikle İtalyanlardan Venedik Cumhuriyetinin diğerlerine nazaran daha önde olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Osmanlı İmparatorluğu’nun kuruluş döneminden, İstanbul’un alınmasına kadar ki dönem içinde Ege kıyıları, Karadeniz kıyıları ve Anadolu coğrafyası İtalyan şehir devletleri için eskiden olduğu gibi yoğun bir ticaret bölgesiydi ve bu ticaretin bir yönünü aralarında Venediklilerin egemen olduğu Batılı tüccarların ticari faaliyetleri oluşturmaktaydı. Ticari faaliyetler Osmanlı İmparatorluğu ile Venedik arasında tarih içinde meydana gelen yedi farklı savaş haricinde her ülkenin temsilcileri vasıtasıyla çoğu zaman kesintisiz bir şekilde devam etmiştir.

İki ülke ilişkilerinin sürdürülmesinde şüphesiz ticaretin dışında temel aktörler ise devletin temsilcileri olan diplomatlar olacaktır. Diplomatlar yani Venedikli baylosların/elçilerin kaleme aldığı belgeler iki ülke ilişkilerine dair önemli bir tanıklığı oluşturmaktadır. Çok net olarak söylemek gerekir ki, bugün Venedik dahil İtalya’da mevcut birçok şehirde ve Vatikan’da yer alan arşiv ve kütüphaneler Türk Tarihinin her bakımdan aydınlatılması noktasında önemli tanıklıkları içermektedir. Tarihçilerin mutfağı olarak görebileceğimiz arşivler ve yazma eser kütüphaneleri ülkeler arası ilişkilerin birinci ağızdan tanıklığını bizlere sunmaktadır. Bu noktada ilgili tanıklıkların sadece siyasetin ve ticaretin getirdiği tanıklar değil; fakat aynı zamanda bunlarla paralel ya da sonucu olarak türlü sosyal ve kültürel tanıklıkları bizlere aktardığını görmekteyiz. İşte bu eser, bahsettiğimiz her türlü tanıklığın Venedik elçileri tarafından bizzat kaleme alınmış yazılı metinleridir ve hemen her alanda çalışan araştırmacılar için önemli bir kaynak eseridir.

TÜBA

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

ISBN: 978-625-6110-78-6

9 786256 110786